

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdíjak és reclamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kinestári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyilttér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . . . 6 frt —
fél „ . . . 3 frt —
negyed „ . . . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Gyula január 27.

+ A jelen háboru titkos indokait talán még évtizedek múlva is fogja kutatni a történetbuvár; — mi megelégszünk azzal, hogy Németország egyesülni akart, de Napoleon ez egyesülésben Franciaország veszedelmét látván, minden alkalommal oda-működött, hogy a német nemzet törekvéseit meghiúsítsa, s így előbb vagy utóbb a kardnak kellett a kérdést megoldani. Napoleon s Bismark kifogyhatlansága talált eszközöket e cél megoldására, s a mint láttuk a szerencse a porosz fegyvereknek kedvezett annyira, hogy a távol jövőben képzelt egység ma már tény: a német nemzet százados törekvése rövid hónapok alatt el van érve. — De vajjon oly eszközökkel van-e elérve ez egység melyek egy nagy nemzethez méltók, s vajjon úgy történt-e az egyesülés, mint azt egy szabadságra vágyó nép óhajthatja? Bizonyára nem.

Ha végig tekintünk a jelen hadviselés napjain, lehetlen onddal nem fordulunk el annak műveleitől. — A sedani napig becsülettel folyt a harc, a német hadak

nagyszerű eszméért küzdöttek, s régi megprobált hősekkel; a mik azonban Sedan után történtek, meggyalázzák a katonát, ki diadal mámorában megfellekedve a magas célról, melyért harcol, megfellekedve katonai méltóságáról, oly tettekre engedí magát ragadtatni, melyek a sötét középkor emlékeit hozzák emlékezetbe, de meggyalázzák a nemzetet is, melynek fiai ily tettek véghezvitelére képesek.

Ily eszközök nem méltók a magas műveltségű Németországhoz, arcul csapják ezek az erköstanárok — saját honfiai — magasztos tanait, a világ pedig kétségbe vonja a német nemzet híresztelt műveltségi magaslatát.

A metzi kapituláció után Versaillesben tartott diplomatiái értekezletre — melyen Németország mikénti egyesülése képezé a tanácskozások tárgyait — a jelen volt királyi s fejedelmi vezérek mellé megvoltak ugyan hiva az egyes országok diplomatiái is, hogy általa legalább színleg jeleztessek a nép befolyása a határozatokra, hanem, hogy a tanácskozók porosz pressio alatt nyögtek, az nagyon könnyen elgondolható. Ily mó-

don készült el a tervezet, mely szerint Németország egyesült, innen küldték meg az egyes országok kamaráinak megvitatás végett, hogy egy kis alkotmányos színezete legyen a dolognak. Azonban láttuk, hogy míg a porosz kamara a legnagyobb szolgáltsággal fogadta el — hát képviselője kivételével, e szerződéseket, melyben Poroszország hatalmát s Németországban leendő tulsulyát látá, — addig, különösen a bajor képviselők házában a leghevesebb viták folytak e szerződések ellen és mellett, s hogy utóbb mégis ellettek azok fogadva, csak azt bizonyítja, mily nyomást gyakorol a porosz szurony már eddig Németország szabad fejlődésére. — Ily egyesülést egy szabadság után vágyó nemzet sem óhajthat; ily egyesülés, melyet a szurony diktál, és hajt végre, nem lehet a német nemzet óhajainak kifolyása, oly nemzet, ki a lelkiismeret felszabadítóját, Luther sajátságát mondja, kinek fiai világboldogító eszméikkel léptek fel, oly nemzet ilyen szövetségben nem keresheti, nem találhatja boldogságát — s bizonyára nem is találja.

TÁRCA.

A léghajó és a léghajózás.

Közi: dr. Kovács István.
(Folytatás.)

Ez volt a könnyenyl töltött első léggömb története, mely könnyenyl eszközölt töltés eszméje Charles vegyészről ered, a könnyenyl töltött ballonokat Charlieresknek szokás nevezni, megkülönböztetésül más gázokkal töltöttektől, melyek Mongolfier-eknek hivatnak. — Miután a kísérlet után eddig haladt az emberi ész, közel volt egyszersmind azon gondolat is, hogy a ballonnal élő lények illetőleg emberek is emelkedjenek a magasba. Az első légutat egy Versailles-be XVI. Lajos jelenlétében feleresztett léggömb segítségével egy juh, egy kakas és egy rucza tövé, melyeket a ballonn alá kötött kosár alakú készletben helyezének el; s miután 10 percig tartó léghajózás után a szerencsés néma uttorok minden veszély nélkül szálltak le, csak merész vállalkozó kellett, ki megtegye a veszélyes utat. E vállalkozó Pilatre de Rozier volt, ki később egy ily léghajózás vállalatának esett áldozatul.

Érdekesek azon tárgyalások, melyek emberek által teendő első légutazást megelőzőleg folytak. Több ízben történtek ugyan már kísérletek 300 láb magasságig olyformán, hogy a ballonn a földhöz kötve tartatott, s ezen kötelék segítségével újból vissza lett húzva, s több ilyen kísérletek után határozá el magát végre Pilatre de Rozier a levegőbe emelkedni a nélkül, hogy a léggömb a földhöz erősítették. A legbátrabb is visszaborzadt ilyen kísérletétől s maga XVI. Lajos az akkori francia király, kihez egy ily szabad léghajózási kísérlet iránt folyamodtak, azt határozottan ellenezte,

s a kérelmezőket magától elutasítá, azonban megígérte, hogy két halálra ítélt fegyencnek megkegyelmez, ha azok a tervezett légutat megteszik. Ez utóbbi ajánlata a királynak Pilatre de Rozierben a merész vállalkozóban határozott visszatetszést szült. „Miért kell épen az emberi társaságból kitalított nyomorult gonosztevőknek engedni az első léghajózást ut dicsőségét,” volt a vállalkozó válasza. Majd az udvar befolyásos egyénéhez folyamodott, s különösen d' Arland marquis támogatá az udvarnál a kérvényt, s hogy a királyt a léghajózás veszélytelenségéről meggyőzze, maga is társul szegődni ígérkezett. Minden oldalról ostromolva, végre engedett a király, s október 21-én 1783-ban Pilatre de Rozier és d' Arland marquis csakugyan felszállottak.

A léggömb, dacára az erős szélnek, nagy gyorsasággal emelkedett felfelé, s midőn a merész utasok meglehetősen magasra emelkedve, a több százézerre menő nézők felett ellebegtek, kalapjukkal integetének s vettek bucsut a bámuló tömegetől. A léggömb hovatovább magasabbra emelkedett úgy, hogy a nézők a benn ülő két utast már kivenni nem bírák, s maga az egész gömb ökolnagságának látszott a magasban. — Ugy haladt tovább a Szajna folyó mentén, majd a Szajján s Páva szigetén át, folyton Páris felett lebegett; elhaladt a rokkantak palotája s a katona-iskola felett, ekkor d' Arland megszóllal: „már elég, le a földre,” s a ballonnban levő gáz lassankint kieresztetvén, 25 perc alatt egy és fél mértföld utat téve, La Muette közelébe leszállt. D' Arland rögtön lóra ülve, a még mindig bámuló s ámulatából alig felocsúdott néző tömeghez lovagolt, mely őt örömrivalgással fogadta, míg Pilatre de Rozier pedig az egész készületet kocsira rakva, hasonló diadalzettel vonult be Párisba az őt éljenező tömegetől kísérvé.

Ekkor történt az, hogy D' Arland marquis a nézők között megpillantva az északamerikai tudós Franklint, véleményét az új találmányra vonatkozólag kikérte, ki is az ismert felelettel válaszolt.

Utánok Charles és Robert tettek újabb utat léghajón, melynek célja volt, physical észleleteket tenni a legmagasabb tájaiban; ezen utazás nem volt egészen a véletlenre bízott nyaktörő vállalat, mert a tudós és eszes Charles mindenről gondoskodni törekedett, hajójának volt helyesen alkalmazott szelepkészlete, a csónak s a ballonn maga egy hálókészületbe illesztve, sulyokkal ellátva, maga a ballont képező anyag ruganyos gummival bevonva, horgonynyal jól felszerelve, a ballont megtöltő hydrogengáz jól kimosva, nem is említve az észleletekhez szükséges physical műszerek egész leltárát. Ő 1783. december 1-én emelkedett mintegy 9000 láb magasra, s kilenc órai fennidőzés után Nesle közelében ereszkedtek le.

Messze vinne bennünket célunktól mindazon nevezetesebb léghajózási vállalatokról megemlékezni, melyet a léghajózás történelme feljegyzett, miután célunk nem volt egyéb rövid ismertetésnél. A léghajózási vállalatok később valóságos keresetforrássá váltak egyes léghajósoknál, s több közülök léghajózási mutatóványaival nagy vagyont is szereztek. Miután a találmány történeti fejlődését rövid vázlatban adtuk, említést akarunk tenni egyedül Blanchard, Gay Luttac és Biot, továbbá Coxwell léghajózási utjáról, mint a léghajózási vállalatok kitünőbbjeiről, — annyival inkább, mert az ezeken kívül tett más léghajózási vállalatok semmi különösebb érdekléssel nem bírnak.

Az eddigi léghajózási vállalatoknak jóformán semmi határozott célja és iránya nem volt, nem volt bizonyos meghatározott pont és hely, hova a légutások eljutni törekedtek, s épen ezért vállalatuk

A német császár proclamációjában különös nyomatékkal hangsúlyozza az állandó béke utáni törekvését; azonban hadműveletei, s különösen az annexio által történt terület csönkítés a francia nemzetben kiolthatlan bosszút élesztenek, s mert erről Bismark is meg van győződve, a nagy hangon hirdetett állandó béke csak üres frásis.

Vilmos király a császári korona feltevéseivel még készületlen s alapjában már is bomladozó épületre rakta fel a tetőt. Nem mondjuk, hogy ez épület gyorsan fog romba dőlni, a szuronyok támogatni fogják azt talán hosszabb ideig, de jaj annak a trónnak, melyet nem az elégtelenség s a ragaszkodás tart fel. Mi az új német császárságban sem a német nép ohajainak teljesültét, sem a béke biztosítását nem látjuk.

II.

Gyula, jan. 28.

Azon kérdésre, hogy a Gyula felállítandó felsőbb iskola minő legyen, a legtermészetesebb felelet az, olyan, hogy az Gyula városa lakosai előhaladt fő- és székvárosi igényei szerint a közsérdekeknek megfelelően — hol, míg egyrészt a földesek, kereskedők és iparosok általában az előhaladás nagyobb mérvű fokára léptek, másrészt az ugynevezett értelmiség, a tudományos osztály az itt letelepedett trvszéki s közigazgatási hivatalnokok és ügyvédek által oly nagy számmal lévén képviselve mint sehol e megyében, szükség, hogy oly felsőbb iskola állíttassék fel, melyben gyermekeink úgy a reálműveltségben, mint a gymnasiális tantárgyakban, oly négy osztályú kiképezést nyerjenek, hogy innen akár a felreáltanodába, akár az ötödik gymnasiális osztályba át léphessenek.

Melynek az 1868. XXXVIII. tezik 76-ik §-hoz körülírt reáltanoda felállítása felel meg a latin nyelvnek a tantárgyakból leendő nem kizárásával, hanem beleosztásával.

Áldozathozatal nélkül természetesen, hogy ez nem létesíthető, de fel kell állítanunk a felsőbb iskolát nemcsak azért, mert ezt a törvény már ránk parancsolta, hanem azért is, mert ez már magunk

légutnak nem is nevezhető. Az első ilyenmű vállalat — mely jogosan nevezhető utazásnak — Blanchard volt.

Tudjuk, hogy Franciaországban Calais, Angolországban Dower azon két pont, mely a szigetország s a continens között a legrövidebb érintkezési vonalat képezi. Ezen utat Dowerből Calais-ba a tengerszoros felett megtenni volt célja Blanchardnak, s e végett Dowerben az amerikai származású Jefferys kíséretében 1785. január 7-én fel emelkedett, s a mintegy hat mértföldnyi utat 2 óra és 32 perc alatt megtéve, a Calais-tól egy francia mértföldnyire eső Guines erdő közelébe szállt. Bármily szerencsés volt is, azonban utjuk nem volt ment minden veszélytől. Utjuk vége felé ugyanis a ballon, nem tudni mi okból, szokatlanul alászállt, s a tenger felett közel haladt, úgy hogy a teher könnyítése céljából az utasok kénytelenek voltak az utolsó homokzacskót, könyveiket, élelmiszereiket, ruháikat kidobálni, a horgonyt levágni, sőt el voltak határozva, szükség esetében magától a csónaktól is megszabadítva a gömböt, a kötelekbe kapaszkodva, folytatni merész utjukat. Azonban annak szüksége nem állt be, minden baj nélkül érték francia területre, hol őket a calais-i lakosok — természetesen, hogy nem minden aggodalom nélkül — várták, s kezdetben távcsövel, később pedig szabad szemmel észlelheték a csatorna felett csendesesen feléjük lebegő léghajót. Utazásukat a közönség nagy érdeklődéssel kísérte, a merész vállalkozókat gazdag ajándékokkal s pénzadománnyal jutalmazá, s Blanchard tiszteletére azon helyen, melyen kiszállt, emlékszobrot emelt, a merész vállalat emlékét megörökítendő.

(Folytatjuk.)

iránti elodázhatlan kötelességünk, helyre kell hoznunk apáink azon közömbösségét, hogy e tekintetben e megye kisebb népességű városai által magukat megelőztetni engedték.

Igaz, hogy a törvény talán valamivel kevesebb költséggel létesíthető felsőbb népiskolát parancsol, de ha már áldoznunk kell, szükség, hogy áldozatunkat oly felsőbb iskola felállítására hozzuk, mely a fent kifejtett közszükségnek feleljen meg.

És örömmel jegyezzük fel, hogy a tegnap tartott városi képviselői gyűlés által egyhangulag elfogadtatván, a volt „szarvas“ korcsmai helyiségnek járásbírósi helyiségül az állam részére, megfelelő becsérték melletti átadása, de azon elv is elfogadtatván, hogy az állampénztárból ezért fizetendő 15,000 forint egyenesen a Geyer-féle s reáltanodai helyiségül vett közös reáliskola felépítésére fordíttassék, az építés megkezdéseig pedig külön kezeltessek; mely képviselői ülés elén a város főbirájával $\frac{2}{3}$ -ad részben katolikus testvér polgárokból állott; legkevesébe sem kételkedünk, hogy ezen katolikus értelmiség a katolikus lakosság többségét is meg fogja nyerni azon cél elérésére, hogy a Geyer-féle ház kizárólagos ajándékozott telek-könyvi jogát a városi közös felekezeten kívüli reáliskola részére az égető közös szükség, mint az igazság és méltányosság igényeinek megfelelőleg átruházni fogja.

Minnek megtörténte után a város sem fog késni a tanár fizetési alap biztosítására a város közös birtokából 300 holdat kijelölni; melynek évi 3000 forint jövedelmének ide fordítása a városi költség fizetéshez járulunkat minden adó forint után csak fél krral szaporítja; mi a szellemi haladás ily magas lendülete megörökítéséért számba sem vehető!

S ekként újabb tetemes és a polgárokra egyes terhet nem róvó uton létesíthetvén a főcél elérése e kedvező körülményeknek sikeres felhasználását nem kételkedünk polgár társainknak meglehetősen ajánlani, s a tegnap tartott gyűlés hangulata meggyőzött bennünket arról, hogy a városi lakosság romlatlan tiszta belátása sokkal inkább át van hatva a nevelés szent és nemes ügye szeretetétől, mint hogy apáik e tekintetbeni mulasztását saját javokra kipótolni ne sietnének; — a katolikus testvérek egyháza elén álló s e város közös szeretetének örvendő helybeli plebános és apát urnak pedig az egyházi és nevelési ügyek iránti buzgóságát lelkiismeretes meglegettetet, e városban töltött ifju kora óta sokkal inkább ösmérjük, mintsem kételkedhetnénk az iránt, hogy hiveinek a Geyer-féle iskola háznak felsőbb polgári közös iskola részére leendő át bocsájtását célzó akaratát, saját buzdító, s lelkesítő szava által is előmozdítani kételkednek.

Országgyűlési tudósítás.

Jan. 23. Simonyi L. sajnálja, hogy a pénzügyi bizottság az általános áttekintést nem adta be, mert így legalább 12 milliónyi deficit mutatkozott volna. Borlea nem fogadja a jelentést, s a kormány politikáját a nemzetiségekkel szemben megrovja. Szapáry Gy. a kormány eljárását partolja, s a bizottság jelentését elfogadja. Tiszta Kálmán jól tudja, hogy nincs a házban senki, ki a néppel azt akarná elhitetni, hogy ha a baloldal jut többségre, nem kell adót fizetni. Simonyi Ernő ellenében védi a kormányt, s Borleának tanácsolja, hogy ne használják a nemzetiségek azt a kétélű fegyvert, mely ugyan minket is sebez, de őket is sebezni fogja. Schwarz Gyula rosálja különösen a hivatalnokok szaporítását. Hrabár Manó módosítással elfogadja a bizottság jelentését. Kerkápoly elismeri, hogy az adók terhesek, de a viszonyok okozzák azt, s nem azért nem fizetünk adót, hogy erre képtelenek volnánk, hanem mert hozzászoktunk az executióhoz. — Sokat meg lehetne takarítani, ha a szélsőbaloldaliak felvilágosítanak a népet, s tanítanak az adófizetésre.

Jan. 24. Széll K. előadó olvassa a tisztí fizetés és lakberek felemeléséről szóló részt. Simonyi

L. nem fogadja el a jelentés e részét. Horn E. sokálja a személyzetet, mely még e nagy szám mellett sem képes a várakozásnak megfelelni, ha még többen lesznek, hozzászoknak a semmittevéshez. Deák Ferenc partolja a fizetés-felemelést, mert rossz fizetés mellett nem kapunk alkalmas hivatalnokokat. Szóló még a főtörvényszéki fogalmazók és alsóbb osztályú tisztviselők fizetését is felemelni kívánja. Kerkápoly ajánlja a fizetés-felemelést, s azt mondja, hogy inkább legyen deficit, mintsem inségre legyen kárhozható továbbra is több száz hivatalnok.

Jan. 25. Elnök: Perczel Béla. Berzenecze megjavítja a fizetést, de a sok hivatalnok ellenére van. — Az ujoncozásról szóló szentesített törvény kihirdetetik, Wahrman Mór oly szervezet létrejöttét óhajtja, mely szerint a hivatalnokok csekélyebb számával ugyanazon kiadás mellett is lehetővé teszi a kormánynak azt, hogy jobban, illőbben fizesse közegeit. Csiky S. szeretné a szakképzett hivatalnokokat jobban fizetni, azonban ez jelenleg nem lehetséges. — A pénzügyi bizottság jelentéseit a többség elfogadja. Széll K. egy országos könyvtár felállítására olvassa fel a bizottság indítványát. Továbbá olvassa az államvasutak jövedelméről, a nyugdíjakról szóló jelentést. Horn E. a nyugdíjak megszüntetése érdekében szól. Simonyi E. elfogadja a bizottság véleményét, a többség szintén. Ezután következett a miniszterelnök költségvetése. Irányi erősen megrovja a miniszterelnök eljárását, s tagadja, hogy oly nagy befolyása volna Bécsben, mert négy évi kormánya alatt a nemzeti zászló még ma sincs a királyi palotán, s ha csakugyan gondviselészertü férfit, úgy a gondviselés nagyon mostoha hozzánk. Andrassy félre lrányinak mondja, képviselő ur azon befolyást említé, melylyel én az udvarnál bírok, két dolgot kerestem a bizalmat fent és alant, s ha nem bírnám azt, a t. képviselő ur engem nem látna e helyen, — ha mostoha hozzánk a sors, midőn én ülök a kormányon, e vád engem nem illet, hanem talán nem leendő mostoha, ha majd t. képviselő ur vezeti Magyarország kormányzatát.

A delegatiókból. Jan. 23. Wahrman interpellálja a közös pénzügyminisztert; mily körülménynek tulajdonítható, hogy a sóbánya-utalványok összege folyton apad, s az államjegyek összege nő, tett-e lépéseket, hogy e káros viszony változzék. Ifj. Szögyény L. olvassa az albizottságnak a külügyminiszter költségvetésére vonatkozó jelentését. Pulszky Beust politikáját rosálja, hogy minden dologba beleavatkozik, de határozott állást sehol sem foglal el. Zsedényi indítványozza, hogy a porosz-francia háború alkalmával folytatott diplomatiái levelezéseket terjeszsze a miniszter a bizottság elé. Szirmay Ödön gróf Németország, mint a humanitás s a „civilisatio zászlóvivője“ szövetségét óhajtja. Éber Nándor a jelen háborúból azt a tanulságot meríti, hogy a legveszélyesebb politika az egyensúly politikája. Hagyjunk fel a nyugati ügyekkel s irányozzuk törekvéseinket kelet felé. Haynald érsek benső meglegedéssel olvasta az államkancellár jegyzékét, melyben a pápa függetlensége és szabadságáról tesz említést, csak hogy későn volt már. Egy másik jegyzék azonban az olasz kormányhoz azt tartalmazza, hogy a pápa függetlensége és szabadsága érdekében foglaljon el bizonyos területet, ez szölv szerint annyi, mint kecskére bizni a kert őrzést.

Jan. 24. Ürményi Miksa nem bizik a német barátságban, s nem is tartja azt előnyösnek. Kemény Gábor nem helyesli ugyan Beust egész politikáját, de nem is rosálja egészen. Trefort partolja Ürményi nézetét, Zichy N. nem helyesli, hogy egy diplomatiái testület utasítást adjon a külügyminiszternek. A többség az albizottságnak a vörös könyvre vonatkozó indítványát elfogadja.

Jan. 25. Tárgy: A külügyminiszter költségvetésének részletes tárgyalása. Ürményi M. mint-hogy a külügyminiszter eljárásával nincs meglegedve, titkos költséget nem szavaz, Zsedényi szintén, Pulszky 150,000 frt levonásával megszavazza.

A háboru.

Gyula, jan. 27.

„Dijonból e hó 23-ról hivatalosan jelentik: déltől Dijont erős porosz hadoszlopok északról és nyugatról igen hevesen megtámadták, estére azonban az ellenség megveretve visszavonult. Garibaldi Ricciotti egy zászlót zsákmányolt,“ így szól egy bordeauxi távirat f. hó 24-ről, s későbbi sürgönyök msgerősíték e hirt; a poroszok Dijon alól Mes-signy felé vonultak, a csatában résztvevett francia csapatok vitézül harcoltak. Mayenne departementben nincsenek többé németek, s Alençon szintén elhagyták. Ezek volnának az utóbbi napok jelentékenyebb eseményei. Dijon elfoglalása által azonban a francia csapatok előnyösebb helyzetbe épen nem jutottak, mert Bourbakitól teljesen el levén utjok vágva, azzal nem is egyesülhetnek, s így könnyen az elfogatás veszélyének vannak kitéve, ha csak határt nem ismerő hősiességük által keresztül nem törnek magukat a porosz hadakon.

Porosz kezekbe került párisi sürgönyök szerint a főváros február végeig tarthatja magát. Trochu a vidéki seregek vereségei után beadta lemondását, de kormánytársai nem fogadták azt el, állítólag a Mont-Valerien erőd parancsnokságát vette át, míg Vinoy és Ducrot tábornokok a többi erődök s a párisi hadak parancsnokságát tartanak meg. A 19-ki kirohanás eredményét még tökéletesen nem tudhatjuk, annyi azonban bizonyos, hogy a kirohanók visszaverettek, s a poroszok saját állításuk szerint is 39 tisztet s 616 embert vesztettek.

Utóbbi napokban ismét a békehírekkel kezdenek fellépni. A „Times“ Versaillesből értesül, hogy Favre a Párisi capitulációjára vonatkozó javaslatokat előterjesztendő oda érkezett, és Bismarckkal azonnal értekezett. Favre a helyorség részére tisztességes elvonulást követelt, azonban az előterjesztéseken el nem fogadhatóknak nyilvánították. Ugyancsak a „Times“ írja, hogy Bismarck a porosz békefeltételek feltétlen elfogadását bírja Eugénia császárnő részéről, mibe Napoleon is bélényugodott.

Külföld.

A conferentia e hó 31-éig ismét elhalasztott Jules Favre visszautasította a Moltke által számára ki állított utlevelet, s tudatta Odo Russellel, hogy Páris nem fogja elhagyni.

Az olasz kamarában megkezdődött a főváros áthelyezését illető törvényjavaslat tárgyalása. Humbert koronaherceg nejével Rómába van, hol óriási néptömeg által lelkesülten fogadtatott.

Legujabbak.

Saarbrücken, jan. 25. Versaillesből jelentik jan. 21-ről: a 19-én foglyul ejtettek állításai szerint Párisban a dolgok állása olyan, hogy az utolsó végdöntés nemsokára várható; ezt követelik a Trochu ellen intézett ellenzéki nyilatkozatok is. Az ostromlók ágyutelepeire nézve az utóbbi napok ködös időjárása némileg gátolag hatott.

Bordeaux, jan. 26. Mivel Bismarck megtagadta Jules Favretől a menlevelet Londonba, a francia kormány a konferencia azon határozatait, melyek a létező szerződések módosítását tartalmazzák, nem létezőknek fogja tekinteni.

Bécs, jan. 26. Bordeaux-i lapok elkeseredett hangon szólnak Bismarckról a menlevél megtagadása végett. Bismarck rászedte a hatalmakat, kik bizonyára nem adták volna beleegyezésüket a konferenciára, ha Franciaország kizárását előre kinyilvánította volna.

Berlin, jan. 26. Versailles jan. 25. Hivatalos párisi tudósítások szerint a francia hadtestek, melyek e hó 19-én az 5-ik hadtest ellen kitértek, 100,000 emberből állottak. Az első hadsereg vesztesége a St. Quentin melletti csatában e hó 19-én 94 tiszt és mintegy 3000 ember sebesült és holt. —

London, jan. 26. Egy versaillesi távirat jelent: Bismarck következő föltételeket szab: po-

rosz csapatok megszállják az erődöket, a francia sorcsapatok és nemzetőrök mint foglyok Németországba mennek, fegyvertelen nemzetőrök védelmezik Páris, Németország kapja Elsass és Lothringent, és megszállva tartja a Champagne-t, a hadikárpótlások lefizetéseig, Franciaország maga határozza meg korinány formáját. Ezen föltételek francia részről nagyon is súlyosaknak tartatnak.

Szervezési javaslat

a Magyarország némely nagyobb városaiban alapítandó ipariskolák számára.

(Folytatás.)

XI. Bizonyítvány.

27. Az iskolai év végén minden tanulónak az általa kiérdemelt sikerek megfelelő bizonyítványt szolgáltatnak ki. E bizonyítványban kitüntetendő az is, valjon az általános iskolai szabványokhoz mikép alkalmazkodott magaviseletével.

28. A bizonyítványok kiállításához szükséges mintákat az orsz. magyar iparegyesület szolgáltatja, alakjokat is meghatározván.

XII Az ipariskola felügyelete és igazgatása.

29. Az ezen szervezési határozat értelmében keletkezett ipariskolák legfőbb felügyelete, a kormány főfelügyeleti jogának csonkítása nélkül az országos magyar iparegyesületet illeti. Az egyes iskola különleges felügyeletét az illető helyi bizottság gyakorolja. A helyi ipariskolai bizottság a városi képviselők által választott 1, továbbá az iparos testületek 1, a testületeken kívül álló iparosok 1, a gyárpar 1, az illető tanintézet (realiskola, gymnasium vagy népiskola) tanártestülete 1 választott képviselőjéből, végre az orsz. m. iparegyesület által kijelölt egyik helyben lakó tagjából s így összesen 6 tagból áll, kik saját keblökből választanak maguknak elnököt. Tagjainak joga van a tanításon bármikor jelenlenni s észrevételeiket s a tanmódot, valamint a tanulókkal való bánásmódot illető kívánalmait az igazgatóval és tanárokkal magánúton közölni.

30. A tanításba vagy fegyelembe való közvetlen beavatkozás azonban semmikép sem illeti a bizottsági tagokat.

31. A bizottsági tagok kötelessége a tanárokat az ipariskolákat illető működésükben támogatni.

32. A bizottság feladata az ipariskola gyakorlati szükségait észlelni, az országos magyar iparegyesületnél érvényre segíteni, melynek évenként részletes jelentést tenni tartoznak.

(Vége következik.)

Ujdonságok.

+ Adakozás. A háboru nyomorával sújtott franciák részére, Keblövszky Lajos ur 3 db 1 forintos magyar ezüstpénzt tett le szerkesztőségünknek, melyet az illető helyre beküldendünk.

— Az „Alföld“-ben a következő kétegyházi levelet olvasunk: gróf Almásy Kálmán ur ő méltósága, volt jobbjágyai iránt viseltető folytonos atyai szereteténél fogva, több, részint az iskolás gyermekek, részint helybeli gyámoltalan szegények felsegélésére felállított jótékony alapítványai fonalán, legközelebb a helybeli román lelkészek és tanítók fizetési javítására is a gyulai takarékpénztárba 1785 frtot tett le, — az erről szöllő könyveket gondozás végett egyház községi bizottsághoz tévén át. Itt, a midőn gróf ur ő méltóságának, eme jótéteményei felett több jó indulatu lakosok elismerését és hála-köszönetét fejezem ki, — nem hallgathatom el a községi előljáróság ez utóbbi fundatió alakítása alkalmával tanusított és éretlen fel-fogással párosult hálátlan magaviseletét sem, — mely szerint bírja P... György ur indítványa folytán, ki képzelt képességénél fogva a tekintetes címet is szigoruan arrogálja, — az említett könyvecské feletti örködést sem vállalja el, hanem azt jöttevő gróf urhoz egyenesen vissza utasítja, ki most kénytelen a könyvecskét Aradra szit,

széki gondozás, és kezelés alá helyezni, csak azért, mert tekintetes községi bíró ur véleménye szerint, papokat dotálni nem is jótétemény, azokat segíteni nem kell — mert élhetnek az Isten igéjéből is. No de se baj, ez nem az első characteristicus felvonás tekintetes bíró ur jellemteljes életéből. Egy kétegyházi román.

— Botrány. Endrődről írják a „Hon“-nak, hogy mult vasárnap az ottani kath. káplán, gyónatás közben egy magas életkoru, egyszerű és hitbuzgó embert, kinek hangos éneke őt zavarta, öklével arcul csapott. A pap dühösen kirántá kezéből az imakönyvet s aztán olyan kenetteljes beszédet tartott, a milyen — tőle telt.

+ A mult csütörtöki városi közgyűlésen a következő ügyek kerültek tárgyalás alá: a járásbírósi hivatali helyiségeül szolgáló udvaron levő „Szarvas“ épületnek a kincstár részére leendő eladása; az adó exequens hivatalát illetőleg az aradi pénzügyi igazgatóság részéről kiküldött pénztárnok azon ajánlata folytán, hogy a város által fogadott behajtó a város finanss érdekeinek sokkal inkább megfelel, mint egy, a kormány által kiküldött exequens, határozottat, hogy Dániel alpénztárnok fizetése 100 frttal felemeltesék, azon kötelezettség mellett, hogy az adókivetésben a jegyzői karnak segédkezet nyújtson, s a fizetési naplót a főkönyvbe rendszeren bevezesse. Ezen kívül egy exequensi hivatal 400, egy esküdti pedig 100 frt fizetéssel állítatott fel az adóbehajtására. — A városba vezető vaspályai utra nézve a szépművészeti bizottság ajánlata el lön fogadva, minthogy azonban ezzel tetemes kisajátítások járnak, s e kisajátítások az illető birtokosok konok-ságán megtörnek, a ministerium kisajátítási felhatalmazásért megkéretni határozottat. — A benedeki és kigyósi puszták, valamint városunk egy jelentékeny részéről a víz lecsapolására nézve Kalmár Mihály urad. ügyész lön megbízva — több szakértő közreműködésével — a módozatokat kidolgozni.

+ A Körös utóbbi napokban igen keveset áradt. A járásokból sem érkezik semmi jelentés, mi azt látszik mutatni, hogy a munkálkodás napjait felhasználják. A hegyes vidékről érkező tudósítások meg épen kedvezően hangzanak, a mennyiben a csekély hó mennyiség még hirtelen áradás esetében sem fenyegethet nagyobb veszéllyel Vajha valóban ugy is lenne!

+ Csütörtök éjjel a németvárosban egy özvegy asszony háza ereszébe ismeretlen tettes égő kanócot dugott, azonban a nedves fedél rögtön fel nem gyulhatván, az okozott füst a háziakat figyelmessé tette a veszélyről, melyet aztán szerencsésen meg is gátoltak. A tettost nyomozzák.

— Sebők Sándor békési postamester panaszkodik a „Posta-Közlöny“-ben, hogy Csaba és Békés között az utak csaknem járhatlanok lévén, remélte, hogy a csabai előljáróság az általa sárvíz idején használt gátat a postaközlekedésnek is átengedi s a gátat elzáró sorompót a postalónak is felnyitattja; azonban az érintett előljáróságtól azt nyerte válaszul, hogy elve a védőtölteseket soha utakul fel nem ajánlani. Ez ugyan jó elv, csakhogy aztán másokra is alkalmazni kell, nem csak a postára.

— Különös figyelembe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában közölt pénzkisorsolási hirdetését a Steindecker S. és társa cégü hamburgi bank-üzletnek.

Hetivásári tudósítás.

Gyula, jan. 27. A gabonafélékből ma csupán 6 szekér hozott kukoricát és búzát. — A tiszta búzát a szekereken is, mutatókból is 9—10 frtig tartogatták; a kukoricát pedig 3 frt 80 krtól 4 frtig; mert csak helybeliek voltak. Vételek alig történtek.

A sertésvásár is csak nagyon közpészerü volt, hizottból csak egy-két darab, könnyü frislíngok olcsóbb áron mint vásárkor, jó fajtu tartani való éves süldök kisebb csapatokban 28—32 frtig keltek páronkint; a csekélyebbek 22—24 frtjával. Szarvasmarhából összesen 8 darab tehén; 16 ellenben 60—65 db. volt kiállitva, kelet nélkül.

Bácskai gerebelt szép kendort két szekeren árultak fontját 44 kron.

Tűzifa nem volt; de más z 5 helybeli szekeren volt egy kevés a köves gát oldalán, méreg drága volt, vékánkint 3—3 frt 20 kr-ra is ráérték tartani; — ugyszólván csak patikai adagokban vették az asszonyok, s egy közönséges zsebken-dőbe bele fért 30 kr. áru mész. — Ezt emlékezet okáért feljegyzem.

Sz. L.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Dús választéku raktár
norinbergi, díszmű, rövidárú és mindennemű lábbeliekből
39. SZ. OBETKO és ERNYEI 39. SZ.
 cég alatt ARADON. 2—10

Lábbeliek.
Közönséges kis számú gyermek-topánok bőr- és szövet 50, 80, 1 frt.
Finom magas gyermektopánok, bőr, bársony és brünell 1 frttól 2 frt 50 kr.-ig.
Szegzett talppal és réz orral 2 frt 50, 3 frt 50.
Fiu csizmák magyar és lengyel szabás 2.50, 5.50.
Női reggeli cipők, közönséges szövet és bőr 80, 90, 1.70 kr.-ig, sarkas 2, 2.50, 4 frtig.
Közönséges bőr és szövet női topánok 1, 1.50.
Finom női topánok brünellből, magas oldalfűző sarokkal 2.60, elől fűző és ruganylyal 2.80, 3.25, 3.50, 4.50 kr.-ig.
Bőr és bársony hasonló arányban.
Szegzett talpu erős női bőr topánok 3.80, 4.50.
Férfi topánok finom borjubőr 5, vastagabb talppal 5.50, 6, 6.50.
Báli lack topánok 6.50, 7 frt.
Orosz bagaria vagy fóka bőr viz ellenes topánok 8, 8.50.
Dupla talpu, nadrág alá való csizmák 8 frt. magasb szárúak 9.50 11 frt.
Bagaria csizmák, térdig érő szárral és vizelleni és háromszoros talppal 12.50, 13.50.

Harisnyák téli és nyári.
Férfi harisnya színes és fehér 25—40 kr.-ig, női 25—50 kr.-ig, **gyermek** 15—40 kr.-ig.
Téli harisnyák hasonló arányban.
Esernyők pamukból 1.25, 2.25. alpacából 3—4 frtig, selyem 5—10.-ig.
Tavaszkor nagy választék napernyőkből.
Eső köpenyek uraknak 10, 12, 15 frtig.
Férfi ingek színes 1, 1.50, 2 frt.
 „ „ fehér 1.50, 2—3 frt.
Gatyák fonal vászonból, német és magyar szabás 1.40, 1.60, 1.80 kr.-ig.
Férfi gallérok 6 db. 90 kr, 1, 1.40 kr.
Férfi kézelők 6 pár 2.20 kr.
Prágai glacé báli keztyük 75 kr, két gombbal 90 kr. 1 f.
Szarvasbőr keztyük 90 kr, 1 f., 1.50 kr, 2 frt. Katonai keztyük 70 kr, 80 kr, 90 kr. 1 f.
Női fehéreműek, kézelők és gallérok.
Férfi nyakkendők, csokrok és chavelok.
Férfi posztó-kalapok 2.50 kr, 3 ft, 3.50 kr.
Utazó sapkák gyermekeknek 1 ft, 1.20. Uraknak 1.50 kr, 2 ft, 2.50 kr. Persian sapkák.
Pénzügyőri sapkák 1. 80 kr.

Cotilion tánc-jelvények.
Bőrtárgyak, u. m. albumok, mindennemű tárcák, utazó- és kézi táskák, bőröndök.
 Asztali kések, alpacca és alpacca ezüst kanalak jótállás mellett.
Legujabb fából szövött ablakredők.
Ablak elzárók: minden léghuzamos ablak és ajtó felettébb ártalmas az egészségre, ezen csékelység által, melynek röfe 5½—6½ kr, minden veszély el távolítható, különösen hivataloknál célszerű.
Legfinomabb bőrpuhító külföldi fénymáz (Wichs). 1 doboz 5, 10, 20 kr, 1 font 35 kr.
Illatszerek u. m. szappanok és mindennemű arc-szépítő; valódi kölni viz.
Tajték szopókák és pipák, mindennemű dohányzó szerek.
Legujabb kávé főzőgépek, örlők és perkelők.
Gyermekjátékok.
Szabadkézi olajfestmények széles keretben 10—50 frtig.
Finom ékszerek, melltük, fülbevalók és nyakékek, talmi-arany, bronce és kőszénből.

✎ **Posta utjáni rendelések a leggyorsabban teljesítetnek.** ✎

Szives figyelembevételül!

A farsangi idény alkalmából ajánljuk a nagyon tisztelt uraságok és közönségnek a legujabb báli cikkek, u. m. nagy választékban levő **sima és virágos tarlatanok, moll-ok és crepp lissek, továbbá mindennemű csipkék, atlasz és selyemszalagok, ugyszintén legujabb francia virágok és koszoruk, legjobb prágai keztyük, legujabb ékszerek, virágcsokor-tartók és báli legyezők, és általában minden e szakba tartozó legujabb árucikkkel dusan felszerelt raktárunkat, s biztosíthatjuk t. c. látogatóinkat, hogy úgy az árak mérsékeltsege, mint jó kiszolgálás tekintetében, versenytársainkat teljesen felülmulni képesítve vagyunk.**

8) Tisztelettel **Silberstein testvérek.**

Árverési hirdetés.

Alólírott végrehajtó bíró által közhírré tétetik, miszerint Khon Károly aradi nagy kereskedő részére Fridler József dobozi lakos ellen 790 frt 5 krt tevő tőkekötvetelés és járulékaik erejéig a gyulai járási főszejgabiróságnak 1870 évi 1411 sz. a kelt végzésével bírói árverés rendeltetvén el, az alperestől 1870-ik évi okt. hó 4-én összeirt és lefoglalt bolti vegyes árucikkék és egyéb ingóságok 1871-ik év február 6-ik napján d. e. 9 órakor alperes lakásán Dobozon készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen elfognak adadni, mire is venni szándékozők ezen nel meghivatnak.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik ezen tárgyakra tulajdoni, avagy elsőbbségi igényt tartanak miszerint ezekre vonatkozó leveleiket az árverési napot közvetlenül megelőző napig alólírott kezeihez, a gyulai főszejgabiróság irodájába annál bizonyosabban adják be, minthogy ellenkező esetben csak a vételár fölöslegére lesznek utasítva. — Kelt Gyulán 1871. jan. 19.

Bandhauer György, végr. bíró.

Árlejtési hirdetmény.

Békésvármegye csendlegényei, börtönőrei, és t. hajdui részére 34 db. köpönyeg, 60 db. téli bekecs, 80 db. atilla, 118 db. nadrág, 42 db. bőrös nadrág, 80 db. mellény, 80 db. vászonfoszlány, 80 db. nyakkendő, 38 db. sapka, 42 db. téli sapka, 42 db. kalap, és 160 pár csizma szükségeltetvén, e szükségletek szállítására f. 1871. év február 13-ának d. e. 9 óráján a vármegyeház nagy termében árlejtés fog tartatni.

Felhivatnak tehát a vállalkozók, miszerint a szükséges bánompénzzel és posztómustrákkal ellátva, a főnebb kitzított árlejtésre megjelenni sziveskedjenek.

Mely felhívással kapcsolatosan megjegyeztetik, miként:

1-ször a köpönyeg, bekecs, atilla, nadrág, mellény és foszlány 400 frt bánompénz mellett — s külön

2-szor a sapka, kalap és nyakkendő, 50 frt bánompénz mellett szintén külön s végre:

3-szor a csizma is, 120 frt bánompénz mellett, külön fog árlejtetni. Egyébiránt az árlejtési feltételekről, nemkülönben a ruhaneműek szineiről a megyei pénztári tisztségnél bővebb tudomás szerezhető.

Kelt Gyulán 1871. január 27-én.

Békésvármegye részéről a ruházat beszerzésével megbizott küldöttség.

Biharmegye

janosdai községe határában a n. szalontai vasuti állomástól mintegy 2 órányi távolságra egy tagban levő 1100 ölével számított 120 hold 1-ső osztályu szántóföld szabad kézből eladó. Ertekezhetni levél által Békésen Gy. J. név alatt.

Legelő bérbeadás.

Vadászi uradalomban Vadászon mintegy 2000 hold egy tagban levő, legjobb minőségű **legelő** f. évi Szt.-György napjától, vagy előbb is, bérbeadandó. Ertekezhetni az uradalmi tisztséggel Vadászon.

Nyujtsunk kezet a szerencsének! 100,000 tallér

főnyereménynyel kínálkozik a **legujabb pénzkisorsolás**, mely a **magas kormány** által engedélyeztetett és biztosított.

Előnyös beosztása az új kisorsolási tervnek, mely kevés hónap leforgása alatt, 5 kisorsolásban **21,000 nyereményt** létesítend, köztük főnyeremények: **100,000, 60,000, 40,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 2,000 tallér**; 104-szer 1000, 159-szer 400, 278-szor 200, 13,850-szer 47 tallér stb.

A legközelebbi nyereményhuzása ezen, az állam által biztosított nagy pénzkisorsolásnak hivatalosan van kitzítve és

✎ **már 1871-ik évi február hó 20- és 21-én** ✎
 mened végbe.

1 negyed eredeti sorsjegy ára csak 3 frt.

1 fél " " " " 6 "

1 egész " " " " 12 "

az összeg előleges bekioldése mellett m. o. értékben.

A megrendelések azonnal a legnagyobb pontossággal, kinek-kinek az állancimerrel ellátott eredeti sorsjegy elküldetik.

A megrendelt sorsjegyek a szükségelt hivatalos terv ingyen és minden kisorsolás után a hivatalos jegyzék az érdekletteknek szinte ingyen küldetik el.

A nyeremények kifizetése részint sajátkezűleg **állami biztosíték** mellett, részint postai uton, vagy az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városaiban székelő megbizottjaink utján történik.

Vállalatunk a szerencsével összekapcsolt és rövid idő alatt több ajvió részletnyeremény között háromszor a 3 főnyeremény 3 kisorsolás alkalmával részünkre dült, uelyet hivatalos ellenörzés mellett saját érdekletteinknek ki is fizettünk.

Az előzmények után itélve látható, hogy **igaz alapon** nyugvó vállalatunk, az ahhoz kötött reménynek határozottan megfelel, azért kérjük a szives megrendeléseket a közelgő huzás tekintetéből mielőbb

Steinacker S. és társa

váltóüzletéhez Hamburgba beküldeni,

a hol is mindennemű állampapírok, vasuti-részvények és betéti-kötvények beváltása és vétele eszközölhető.

U. i. Utólagosan köszönjük a m. t. közönségnek irányunkban tanusított részvétét, igérjük egyszersmind, hogy jövőben is minden törekvésünk arra irányuland, hogy az igényeknek minden tekintetben megfelelhessünk.

D. O.

✎ Bál-jelentés. ✎

Folyó év február hó 4-én Gyulán a „Fekete sas“-hoz címzett fogadó termében

T Á N C V I G A L O M

fog tartatni, melynek fele tiszta jövedelme a francia sebesültek részére adatik.

Melyre a t. közönséget meghivja

Molnár János,
vendéglős.